Nᴱᴿ 154

# KURYER LITEWSKI

*w Wilnie w Piątek dnia 24 Grudnia r. s. 1820 roku*

| Obserwacye meteorologiczne. | Czas obserwacyi | Wysokość Barom. | wys. Ther. Reau. | Wiatry. | Odmia. w powie |
|---|---|---|---|---|---|
| | dn. 22 średnia. | 27 cal. 3,97 lin. | — 8,67 stopn | Niestały | Pochmurno |
| | dn. 23 średnia. | 27 — 7,2 — | — 11,67 — | Południowy | Pogoda |
| | dn. 24 godz. 8 | 27 — 8,5 — | — 13,25 | Pół. Wschod. | Pochmurno |

## WIADOMOSCI KRAJOWE

### WILNO.

Dnia 21 teraźnieyszego miesiąca grudnia wieczorem, zgubiony został na ulicy biskupskiey pakiet z assygnacyami, 10,000 rubli, z wyrażeniem liczby tey summy, należącey do JW. Woiennego Gubernatora. Pakiet ten niespodzianie znalazł wileński obywatel, szlachcic Antoni Girkowicz, i na drugi dzień, przy początku o tém publikaty przez policyą, sam przyniósł i powrócił zapieczętowany w całości, za co otrzymał w nagrodzie 2000 rubli. Tak ślachetny i cnotliwy jego postępek zasługuje przez gazetę bydź obwieszczonym.

### WŁOCHY.

W gazecie ryzkiey *Zushauer*, czytamy od granic włoskich pod 8 grudnia: „Podług listów z *Neapolu*, co do samey podróży Króla do *Laibach*, nie masz żadney trudności; ale obawiają się, że mu stan zdrowia odprawić jey nie pozwoli. O odprawieniu w tey porze roku podróży morskiey z *Manfredonii* do *Tryestu* nie podobna i myślić, choćby nawet wstręt królewski do tego przewozu nie był tak wielki, jak jest w rzeczy samey. A zatém: czy (jak o tém głoszą) naznaczone będzie bliższe mieysce na zjazd Monarchów, wkrótce zapewne rosstrzygnionem zostanie.

*Od granic włoskich, dnia 29 listopada.* Listy z *Neapolu* (pisze gazeta Berlińska) nadają większe podobieństwo pogłosce o przyjeździe NN. Cesarzów, rossyyskiego i austryjackiego, oraz Króla neapolitańskiego do *Laybach*, donoszą, iż parlament, neapolitański, nie tylko nie będzie przeszkadzał tey podróży Króla swego, lecz ją nawet ułatwić myśli: bo tym sposobem pokóy i szczęście tego kraju naylepiey zapewnione bydź mogą, gdy konstytucyyny jego Monarcha, rozmawiając otwarcie z innymi członkami świętego przymierza, oddali od nich wszelki pozor, jakoby został przymuszonym do odmiany kształtu rządu.

18,000 woyska Sardyńskiego składa osadę w *Alessandryi*. Twierdzę tę opatrzono w żywność na rok.

### PAŃSTWO KOŚCIELNE.

*Rzym, dnia 22 listopada.* Minister neapolitański spraw zagranicznych oświadczył w nocie podaney rządowi papiezkiemu: „Już czwarty miesiąc upływa, jak Król nasz nadał narodowi swemu konstytucyą, a spokoyność ani na chwilę jeszcze nie była zaburzoną. Przeciwnie owszem coraz ściśleyszemi stają się związki, łączące naród z dynastyą jego, i coraz bardziey umacnia się umowa, obeymująca wzajemne ich interessa. Niemało się do tego przykłada, przywrócony szczęśliwie porządek w Sycylii. Powodowani zawsze jednakowym duchem umiarkowania, którym pierwsze nasze kroki na drodze konstytucyyney oznaczyliśmy, sądzimy, iż stale trzymając się zasady sumiennego szanowania niepodległości, ustaw i jakichkolwiek bądź urządzeń innych narodów, mamy gruntowne prawo domagać się od nich wzajemności. Sądzimy oraz, iż tym sposobem niczego nie żądamy prócz tego, co się na ścisłém prawie narodów opiera.” Czyni potém minister uwagę, iż powiększenie woyska austryackiego w wyższych Włoszech, i postępek gabinetu wiedeńskiego, w odmówieniu tłumaczenia się w tey mierze, zdają się grozić woyną: „Jakiż cel (pisze daley minister) miałaby ta woyna? Nie uwierzy temu potomność. Chcą orężem przymusić siedmiomilionowy naród do zrzeczenia się kształtu rządu, jaki mu prawy Monarcha nadał, i po którym się przyszłey szczęśliwości spodziewa.” Po niejakich uwagach o udzielności rządów włoskich i niezmienném postanowieniu rządu neapolitańskiego, utrzymania tey udzielności wszelkiemi sposobami, tak daley wyraża: „Nic takiego Król nie opuści, co jest zgodném z dostoynością korony swojey i nietykalnością praw narodu jego, aby inne gabinety zniewolił do pokoju i zgody. Król Jmć ma tak wysokie mniemanie, o sprawiedliwości, mądrości i umiarkowaniu N. Cesarza austryackiego, dostoynego swojego synowca i zięcia, iż nie może przypuszczać do myśli, iż tenże nie zechce szanować niepodległości narodu, który się na niczyje prawa nie targa, i wszystkim krajom pokóy i zgodę ofiaruje. Jeśliby wszelako królestwo neapolitańskie było przymuszone do woyny, w tym razie, Monarcha jego ubliżyłby nayświętszey powinności, jaką na niego udzielność i przywiązanie do poddanych wkładają, gdyby zaniedbał użyć wszelkich środków ku obronie krajów swoich. A że wtedy nie wypadałoby czekać w granicach naszych nieprzyjaciela, któryby posuwając się bez przeszkody przez kray kościelny, wielką nad nami odniósł korzyść, musiałby więc Król Jmć kazać woysku swemu weyść do tego kraju, skoroby do niego woysko austryackie wkroczyło. Przykro jest bardzo Królowi zasmucać Oyca ś. tém oświadczeniem, ile że dla niego ma zawsze synowskie uszanowanie. Potrzeba jednak

ocalenia oyczyzny jest tak stanowczą, iż Król musi usunąć wszelkie inne względy w porównaniu z tém, czego bezpieczeństwo krajów jego i narodu wymaga. Spodziewa się Król, iż Oyciec ś. znając jak ważną jest rzeczą, zasłonić kraje swoje od niebezpieczeństwa woyny, gdyby weyście obcego woyska podało naszemu prawo i przykład przestąpienia granic, okaże stałość, która charakter jego znamionuje, a którey w przykrych okolicznościach tak piękne dał dowody i nie dopuści obcemu woysku przeyścia przez swóy kray, a nawet siłą opierać się będzie, jeśliby przełożenia nie wzięły skutku. W przeciwnym razie nie będzie można przypisywać nam klęsk, jakieby dla kraju papiezkiego wynikły z walki całego narodu, który postanowił bronić się do ostatka. Niewyrachowane są skutki nagłego rozwinięcia się potęgi narodowey, uniesioney zapałem sprawy, która do małey tylko liczby sérc nie ma przystępu. Lepiey więc uniknąć tego wybuchnienia, aby spokoyności Włoch, a nawet Europy, nie wystawiać na niebezpieczeństwo. i t. d."

Zakazano trzymać gazet neapolitańskich w kawiarniach tuteyszych; można je atoli znaleźć w mieyscach, gdzie są różne pisma do czytania, a gdzie tłok jest tak wielki, jak podczas głodu u drzwi piekarza.

### KRÓLESTWO OBOJEY SYCYLII.

Oto jest projekt odmian poczynionych w konstytucyi hiszpańskiey, przyjęty w parlamencie dnia 23 listopada.

W Imie Boga Wszechmocnego, Oyca, Syna i Ducha Ś. Parlament królestwa Obojey Sycylii, w skutku uchwały pod d. 7 lipca r. 1820, mocą którey przyjętą została polityczna konstytucya hiszpańska, z zastrzeżeniem w niey odmian, któreby zwołany parlament poczynił, po roztrząśnieniu rzeczonych odmian, i uznaniu, że takowe potrzebne są dla chwały i szczęśliwości narodu, uchwala następującą polityczną konstytucyą.

Tytuł I, o Królestwie Obojey Sycylii i jego obywatelach. Rozdział I. O narodzie. Artykuł I. Królestwo połączonych krajów Obojey-Sycylii składa się z ludów obu-Sycylii. Artykuł 2. Królestwo Obojey-Sycylii jest państwem wolném i niepodległém; nie jest ani bydź może własnością jedney rodziny, lub jedney osoby. Artykuł 3. Samowładność jest przy narodzie, który sam sobie stanowić ma prawa. Artykuł 4. Naród powinien mądremi i sprawiedliwemi prawami zabezpieczyć obywatelską wolność, i swobody wszystkich osób. Rozdział II. O obywatelach. Artykuł 5. Obywatelami połączonych królestw Obojey-Sycylii są: a) Wszyscy urodzeni i zamieszkali w tym kraju, i ich synowie: b) Cudzoziemcy, którzy od parlamentu otrzymają patent naturalizacyi; c) Cudzoziemcy, którzy bez otrzymania rzeczonego patentu lat 10 w kraju mieszkają. Artykuł 6. Miłość oyczyzny jest naypierwszym obowiązkiem wszystkich obywatelów. Artykuł 7. Każdy obywatel obowiązany jest zachować konstytucyi wiarę, posłuszeństwo prawom, i uszanowanie rządowi. Artykuł 8. Każdy obywatel bez wyjątku, obowiązany jest, stosownie do swego stanu, przykładać się do dochodów krajowych. Artykuł 9. Również każdy obowiązany jest zasławiać własnemi piersiami oyczyznę, gdyby na mocy prawa do tego powołanym został.

Tytuł II. O kraju królestwa Obojey Sycylii, o religii narodowey, rządzie, i obywatelach. Rozdział I. O kraju. Artykuł 10. Królestwo Obojey-Sycylii zawiera na półwyspie następujące prowincye: 1) Partenope z wyspami Ischia, Procida, Capri i Risita (prowincya neapolitańska). 2) Campania z wyspami Ponchiemi, zamiast Terra di Lavoro. 3) Marsia (dotąd pierwsza Abruzzo ultra) 4) Interamnia (dotąd druga Abruzzo ultra) 5) Frentania, (dotąd Abruzzo citra) 6) Sannio (dotąd Molise) 7) Daunia z wyspami Tremitskiemi (dotąd Capitanata). 8) Pencesia (dotąd Terra di Bari): 9) Melsapia (dotąd Terra d'Otranto). 10) Lucania (dotąd Basilicata). 11) Arpino (dotąd Principato ultra). 12) Picentino (dotąd Principato citra). 13) Calabria Cosentina (dotąd Calabria citra). 14) Calabria Brexia (dotąd druga Calabria ultra). 15) Calabria Regitana (dotąd pierwsza Calabria ultra). Na wyspie Sycylii: 16) Messania z wyspami Liparyyskiemi (dotąd prowincya messyńska.) 17) Etniaca (dotąd prowincya Katania). 18) Siracusana (dotąd prowincya Siracusa). 19) Imeria (dotąd prowincya Caltanisetta). 20. Agrigentina z wyspami Pantellaria (dotąd Girgenti): 21) Drepania z wyspami Farignana i Levansi (dotąd prowincya Trapani) 22) Panormitana, z wyspą Ustica (dotąd prowincya Palermitańska). Artykuł 11. Parlament może inaczey jeszcze prowincye te rozdzielić, gdyby tego dobro kraju wymagało.

Rozdział II. O religii. Artykuł 12. Jedyną i prawdziwą religią królestwa Obojey-Sycylii jest i nazawsze będzie wiara Katolicko - Apostolsko-Rzymska. Naród zabezpieczy ją mądremi i sprawiedliwemi prawami, a nie dozwoli publicznego wyznawania inney wiary.

Rozdział III. O rządzie. Artykuł 13) Celem rządu jest szczęśliwość ludu; żadne bowiem polityczne towarzystwo innego mieć nie może. Artykuł 14. Rządem połączonych królestw Obojey-Sycylii jest umiarkowana dziedziczna monarchia. Artykuł 15. Moc stanowienia praw należy do parlamentu i Króla. Artykuł 16. Pilnowanie wykonania praw jedynie do Króla należy.

---

Rozeszła się także w Neapolu pogłoska, iż Anglija, Hiszpanija i Francya ogłosiły się gwarantami królestwa neapolitańskiego, i ofiarowały pośrednictwo między tém królestwem a Austryą.

Od roku 1807, królestwo neapolitańskie napadnione było przez obce woyska pięć razy.

Chodzi po ręku w Neapolu od niejakiego czasu list z protestacyą Xiążęcia Villa-Franca, przeciw ustawie parlamentowey znoszącey umowę palermitańską.

List Xięcia Villa-Franca byłego prezesa junty rządowey Sycyliyskiey do jenerała Florestana Pepe. Jenerale! Z największą obawą dowiedziałem się iż ugoda zawarta na kutrze angielskim, the Racer, między JW. Panem a mną, i uroczyście ponowiona z Xięciem Paterno, jest zniesiona przez parlament neapolitański. Nie zdziwiło mię to bynaymniey; wszystkiego spodziewać się wypadało od tych, co nie chcą widzieć Sycylii szczęśliwą i wolną, ale którzy niepomni na dalsze skutki, uczynić ją chcą nieszczęśliwą i niewolniczą. W takim stanie rzeczy sądzę bydź moją powinnością, przypomnieć JWPanu obietnicę, daną mi w Termini, to jest, obietnicę dotrzymania wszelkiemi sposobami gruntującey się na własnych twoich odezwach ugody. Pewny jestem, iż nie ścierpisz, ażeby nadal o czystości twoich zamiarów powątpiewać chciano, i aby splamiono bezwstydnie dobrą sławę twojey oyczyzny i woyska.

Parlament neapolitański na to pomnieć był powinien, iż nie ma tam wolności, gdzie nie masz sprawiedliwości, i że w tey mierze postępek jego jest arcy niesprawiedliwym. Cała Europa będzie umiała go osądzić, i z obojętnością poglądać zapewne nie będzie na złamanie tak świętey ugody i na tak sromotny zamach na prawa ludzkie. Ożywi to znowu dawną nienawiść między obu ludami tymi, które węzły braterstwa i przyjaźni łączyć powinny. Przemoc, która nie stanowi nigdy prawa, nie będzie mogła zapewne długo tłumić sprawiedliwey sycylijczyków niechęci, a których powstanie mogłoby bydź niebezpieczne. Nie wspominam tu o przebaczeniu czynów z czasu upłynionego, przyobiecanem w ugodzie. Wielkim zaiste byłoby dla mnie i moich stronników zaszczytem, gdyby nas prześladowano, gdybyśmy nawet i życie w tak chlubney sprawie utracili, wtedy, kiedy cała wina i niechęć spadłyby tylko na prześladowców naszych. Nie mogłem się wstrzymać od objawienia myśli moiey: na moje bowiem przełożenie przyjął naród pokóy, na zasadzie podaney ugody; pokóy, z którego wielkie straty wynikły, i z powodu których wkrótce mi pewnie przyydzie opuścić oyczyznę, dla uwolnienia się od widoku jak naysmutnieyszych skutków. Wiele znakomitych wszelkiego stanu osób wezwało mię, abym powrócił do Palermy dla złączenia się z niemi, w celu wspólnego wyjawienia myśli. Nie skłoniłem się jednak do ich wezwania, ażebym przez to nie wzburzył umysłów rozjątrzonych, i nowey nie sprowadził burzy. Zapewniłem ich, iż list móy do JW. Pana tenże sam sprawi skutek, i przyrzekłem przesłać im odpowiedź. Jestem i t. d. w Termini dnia 20 października 1820. podp: Xiążę *Villa-Franca*.

Niewiadoma jescze odpowiedź jenerała Florestana Pepe. To tylko pewna, iż udał się do Neapolu z Xięciem Paterno.

### SZWAYCARYA.

W gazecie ryzkiey, *Zuschauer*, czytamy że Szwaycaryi pod 8 grudnia, że dnia 2 po południu austryacki poseł, Pan *Schraut*, i sprawujący interessa pruskie Pan *Armin*, przybyli niespodzianie do *Lucerny*, a dnia 3 zrana otrzymali audyencyą u woyta. Dnia 4 zrana udali się na powrót. Cel tego przybycia ważny bydź musi; tymczasem domyślają się tylko, że ma związek z okolicznościami włoskiemi.

### NIEMCY.

*Od brzegów Menu, dnia 11 grudnia.* Seym związku niemieckiego rozpoczął znowu d. 7 b. m. zwyczayne swoje posiedzenia.

Na sessyi izby deputowanych królestwa wirtemberskiego w *Sztuttgardzie* d. 9 b. m. Pan *Kessler* wniosł, aby izba upraszała rządu o projekt do prawa, zakazującego nosić od dnia 1 stycznia 1822 materyy jedwabnych, tak dla powściągnienia zbytku, jako też dla przeszkodzenia, aby blisko 2 milliony złotych niemieckich nie wychodziło co rok z kraju za podobne towary, a szczególniey dla podniesienia przemysłu krajowego, przez wyrabianie innych materyy na suknie. (Wypada tu dodać, iż szanowny członek izby, czyniąc ten wniosek, miał na sobie płaszcz jedwabny, jaki jest przepisany dla deputowanych.) Pan *List* radził, aby izba obmyśliła środki do dźwignienia podupadłych rzemiosł i handlu.

Na seymie królestwa Saskiego w *Dreznie* żądano zniesienia żandarmeryi, która 50,000 talarów na rok kosztuje. Deputowani kilku miast, którzy nie zasiadają w kommissyi stanów, domagali się, aby więcey nie należeli do czynności seymowych.

Gazeta norymbergska donosi o rozchodzącey się w niższey Saxonii pogłosce, iż Królewic szwedzki ma się zaślubić z Xiężniczką, która pochodzi z rodziny spokrewnioney z naydawnieyszemi i naypotężnieyszemi domami panującemi, a ulubioney od narodu szwedzkiego.

Podług wiadomości z Darmstadt, projekt do konstytucyi został już z upodobaniem wszystkich ukończony, i jest powszechném życzeniem, aby Wielki Xiążę nadał ją w takimże kształcie swojemu ludowi.

### SZWECYA.

Zamiarem wielu osób w Sztokolmie było, założyć, na wzór angielskich, klub polityczny. Wielkorządca, Baron Edelkreutz, zapowiedział członkowi tego klubu Hrabiemu Schwerin, iż na zawiązanie go zezwolić nie może, póki ten klub nie uzysce zezwolenia królewskiego; doniosł oraz, iż w przypadku nierozwiązania go, będzie musiał przedsięwziąć środki dla rozłączenia członków jego. Sądzą, iż z tego powodu klub zaskarży wielkorządcę do sądu naywyższego. Ma zaś między swymi członkami wiele znakomitych osób, i wielu wyższych urzędników z różnych wydziałów rządowych. Zamiarem było towarzystwa, rozpocząć posiedzenie w dniu ś. Oskara, to jest, w rocznicę urodzin Królewica, następcy tronu. Pomimo tego obchodzono uroczystość jego narodzin; a było na uczcie wielu członków towarzystwa, którzy spełniali toasty Królewica, oyczyzny, i Króla.

Oto jest z przyczyny powyższego towarzystwa pismo Królewskie do Barona Edelkreutz Wielkorządcy *Stokolmu*: „My Karol Jan, z Bożey łaski Król Szwedzki, Norwegski i. t. d. Pod opieką naywyższego. Nasze łaskawe pozdrowienie wam Baronowi i Wielkorządcy. Donieśliście nam d. 28 listopada, że proboszcz w Sala, Hrabia F. B. Schweryn, przesłał wam kopiją statutów towarzystwa, które co dni czternaście lub częściey, między godziną 6 i 9 po południu w domu Petersena, przy ulicy Nowey, jak to same statuta wskazują, zbierać się zamierzyło; oraz, że gdy takowe towarzystwo, bez zezwolenia naszego utworzoném zostało, napisaliście do rzeczonego proboszcza Hrabiego Szweryna pod dniem 27 b. mca., i zawiadomiliście go, iż użyjecie wszelkich śrzodków ku rozłączeniu członków towarzystwa, gdyby zgromadzać się poważyło. Donieśliście nam przy tém, iż proboszcz Hrabia Szweryn nie chciał przyjąć pisma tego, ani pierwszy raz, gdyby mu przez posłańca podawane było, ani powtórnie, gdy dwie osoby w tym celu wysłano do niego, lecz że dopiero dnia następnego, gdy do was z powodu uporu swego przywołanym został, takowe pismo w obecności waszey przeczytał. Zważywszy to wszystko łaskawie, i przekonawszy się z przełożonych nam statutów tego towarzystwa, że jest zawiązką zgromadzenia, które będąc zupełnie nowem, co do rzeczy i przeznaczenia swego, ani prawami, ani konstytucyą, nie jest dozwolone; chcąc oraz położyć tamę wszelkim nadużyciom i nieprzyzwoitościom, jakieby, nawet mimo woli założycieli towarzystwa, wyniknąć mogły: przedsięwzięte przez wasze kroki w zupełności łaskawie zatwierdzamy, i stanowiemy, że głównym waszym jest

obowiązkiem, zachowując przepisy prawa i konstytucyi, pilnować i czuwać nad tem, aby podobne wyż rzeczonemu towarzystwa nie były. Polecamy was opiece wszechmocnego Boga.

w Stokolmie d. 30 listopada 1820. *Karol Jan.*

C. W. *Ehrenberg.*

Dnia 1 grudnia, jako w dzień imienin Xięcia Oskara, rozkazał Król rozdać między ubogich stolicy tysiąc talarów bankowych, i 150 sąż. drzewa. Xiążę Oskar darował z swey strony 50 sążni drzewa. Nadto, kazał Król ludziom uboższym drzewo ze zwierzyńca królewskiego tylko po trzy talary bankowe sążeń przedawać, lecz nie więcey nad sążeń na każdą osobę. Zupełnie ubogim dozwolono bezpłatnie zbierać gałęzie i nadbutwiałe drzewa. Teraźnieysza cena drzewa opałowego w Stokolmie jest 12 talerów sążeń: można więc wystawić sobie, jak wielkiém dobrodzieystwem dla ubogiego ludu jest powyższe urządzenie.

Głoszą, iż Królewic nasz ma weyść w małżeńskie śluby z pewną xiężniczką niemiecką.

Król Szwedzki zakupił od niejakiego czasu wiele dóbr, a rada stanu i naywyższy sąd uznały, że Król ma prawo nabywania dóbr nieruchomych. Przeciwnie jedna z gazet twierdzi: że Król nie powinien nabywać żadnego majątku ziemskiego: gdyż, jak wyrażono w prawie, r. 1810, nie jest on współobywatelem. (*Zusch.*)

## HISZPANIJA.

(Z gazety ryz. Zusch.) *Od granic hiszpańskich, dnia 3 grudnia.* Podług listów z *Madrytu*, Don *Martinez* (spowiednik królewski) jest uwięziony. Miał on utrzymywać tajemną korrespondencyą z Nuncyuszem. Twierdzą, że Papież rzucił klątwę na wszystkich członków stanów Kortez, którzy za zniesieniem klasztorów głosowali. Dodają nawet, że była mowa i o interdykcie. Tym więc sposobem łatwo dóyśdź można przyczyny nadzwyczaynego zaburzenia w stolicy. Do bajek należy, co powiadają o znaydowaniu się Xiążęcia *del Infantado* w Eskuryalu (*San Lorenzo*).

*Madryt, dnia 29 listopada.* Arcy-Biskup Walencyyski wysłany został do *Rzymu*. Na znaczne jego dochody włożono sekwestr, i oparto już na nich pensye dla wdów i sierot po niektórych straconych patryotach. Wiadomo, że protestacya jenerała kapucynów, przeciw zabraniu dóbr klasztornych, uważaną została za buntowniczą i do obalenia konstytucyi dążącą. Atoli jenerał kapucyński odwołuje się do sameyże konstytucyi, która jedną tylko religiją katolicką za religiją stanu uznaje; a zatém, wnosi że naruszenie zakonów klasztornych, które rzeczywiście w religii katolickiey znaydują się, jest naruszeniem sameyże konstytucyi, a tém samém sprawiedliwie przeciw temu powstaje. Postępek ten zastanawia tém bardziey; że zakony utrzymujące się z jałmużny, do których i kapucyński należy, nie są zniesione.

Urząd municypalny madrycki podał do Króla zażalenie, przeciw postępowaniu tuteyszego naczelnika politycznego.

Do niepewnych pogłosek należy, że Xiążę *del Infantado* wygnany zostanie na *Ivikę*.

## NIDERLANDY.

*Od brzegów Mozy, dnia 7 grudnia.* Rozumieją, że i nasza eskadra na morzu śródziemnem otrzymała rozkaz, udania się w pewnym przypadku do *Neapolu*. (*Zusch.*)

*Bruxella, dnia 14 grudnia.* Hrabina *Surovilliers*, małżonka *Józefa Bonapartego*, żyje tu prywatnie, a jak słychać, chce na przyszłą wiosnę udać się z obiema córkami do północney Ameryki.

## AMERYKA.

*Nowy York, dnia 11 listopada.* Dnia 13 t. m. zgromadzi się kongres w *Washingtonie*, którego działania nader ważne bydź mają. Zajęci są teraz wybraniem nowego prezydenta i vice-prezydenta, i nie wątpią, że Pan *Monroe* mianowany będzie znowu prezydentem na lat cztery.

Od ostatniego posiedzenia kongressu Zjednoczenie powiększone zostało czterma nowemi stanami, mianowicie: *Illinois*, *Alabama*, *Maine* i *Missouri*. Stanów należących do zjednoczenia, jest teraz 24, a podług wszelkiego podobieństwa terrytorya *Michigan* i *Arkeusan* będą wkrótce miały dostateczną ludność, aby mogły bydź przyjęte do zjednoczenia.

Traktat potwierdzający ze strony hiszpańskiey odstąpienie Floryd dla stanów zjednoczonych, ma bydź wkrótce stanom przedstawiony.

W Bostonie zgromadziła się teraz konwencya, dla ułożenia nowey konstytucyi dla stanu *Massachusett*. Między członkami konwencyi znayduje się także szanowny *John Adams*, który w roku 1795 został prezydentem rzeczypospolitey po jenerale *Washingtonie*.

Porty w *Carthagena* i *St. Martha* ogłoszone są przez admirała *Brion* za będące w stanie blokady.

## WYSPA HAITY.

Przyczyną upadku Króla Henryka na Haity, któremu nie podobna zaprzeczyć roztropności i odwagi, było przywłaszczenie sobie przez monopolia i ogromne podatki wszystkich pieniędzy, i zabieranie prawie wszystkich młodych ludzi do woyska. Takimże sposobem *Ali* Basza ściągnął na siebie nienawiść poddanych, a Basza Egiptu postępuje tąż drogą. (*Zusch.*)

Podług świeżych doniesień z Cap Henry, udała się deputacya do Pana Boyer, prezesa części republikańskiey wyspy z prośbą, ażeby chciał przyjąć zwierzchnictwo nad całą wyspą. Przyjął Boyer tą deputacyą jak nayuprzeymiey. Połączone obie części woyska mieć będą 30,000 żołnierzy. Tyrania i zbyteczna surowość przyczyną była upadku Henryka. Wszyscy go nienawidzieli. Gwardye nawet jego w pierwszey potrzebie przeszły na stronę powstańców. Wydał on był rozkaz zamordowania jednego z wyższych oficerów; dla tego część woyska zbuntowała się, skąd późniey nastąpiły skutki wiadome.

## ANGLIA.

Wnuk Pana *Thellusson* bankiera londynskiego, przez testament swego dziada otrzyma w r. 1821, majątek, który, jak wyraża jedna z gazet, przez zgromadzenie procentów i procentowe korzystanie z procentów, urósł do trzydziestu dwóch millionów funtów szterlingów.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 21 grudnia: rubel srebrny, 3 ruble kopiejek $74\frac{3}{4}$; czerwony złoty nowy rubli 11, kopiejek 50, stary rubli 11 kopiejek 30; imperyał rubli 36 35 kopiejek.

*Wolno Drukować Ignacy Reszka Radca Koleg. Kom. Cenz. Czł.* — *w Wilnie w Drukarni Redakcyi.*

**DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 154.**

*Wilno dnia 24 Grudnia 1820 roku v. s.*

### *O ś w i a d c z e n i e.*

*1 Oświadczenie w imieniu WJPani Karoliny Krajewskiey assesorowey Mіń. przy referencyi do oświadczeń w aktach Ziem. Mіń. oraz słuckich, processow poprzedniczych i sprawy w Sądzie prześwietney kommissyi na urządzenie dzieł Radziwiłłowskich Naywyższym ukazem ustanowioney agitującey się w następney zanosi się rzeczy: iż obżał. Karol Rongë aptekarz Nieswizki za nabycie w mieście Nieświżu kamienicy po zeszłym oycu oświadczającey się prawem sukcessyi nastałych spadłey i za rękodayną należność nie będąc wowczas w możności gotowymi zapłacić pieniędzmi sobie służący dokument obligowy na dobrach nieletniey Xiężniczki Stefanii Radziwiłłówny hypotekowany, a od byłego plenipotenta JW. Chodźki prezesa Mіń. Gł. Sądu 2go Depart. i kawalera na dwadzieścia tysięcy zł. wydany, oswiadczającey się Krajewskiey w r. 1815 przelał i pewność uzyskania summy własnym zaewinkował majątkiem, lecz kiedy Karolina z Zaniemuńskich Krajewska po otrzymaniu w jednym roku tylko, z kassy JO. Xiężniczki Stefanii Radziwiłłówny procentu, już onego lat kilka potąd niepobiera, zmuszoną została adcytując i W. Rongë swojego wlewkodawcę rospocząć w Sądzie kommissyi process, przez co na liczne wydatki i tłumaczenia się narażoną będąc naysolenniey oświadcza: iż obżał. Rongë im więcey się będzie uchylał od rosprawy bliższey lub układu z oświadczającą się, tem barziey przez narastanie procentow ciągłe prawne podróżne wydatki powiększy należność żał. delat. stanie się winnym do zwrotu, jak równie gdyby w przypadku prokuratoria massy po wynalezieniu dowodow należności dla massy od obżał. Rongë żądała nieoparcia oney na dziedziczney spadłości obżał. Rongë w Mińskiey Gubernii ...ckim pcie sytuowaney, lecz detrunkaty z obligo... summy oświadczającey się Krajewskiey prze...ney a przeto czy procent czy kapitał byłby ...nieyszony, winien zawsze obżał. Rongë za ...zystko co z tego intercssu wyniknąć może dla ...wiadczającey się Krajewskiey ze stratą własnym ...ątkiem odpowiedzieć i zabonifikować. dla tego ...ąc aby osoby chcące z obżał Karolem Rongë ...ekarzem Nieswizkim układać się o nabycie kamienicy lub ogólny uległy ewikcyi oświadczają... się delki majątek na ony kredyta czynić nie ...i zawiedzeni, ażeby W. Rongë do rosprawy ...ateczney usatysfakcyonowania za należność i ...roty oświadczającey się jakiemi bądź zapisami ...az różnego rodzaju tranzakcyami swego majątku uległego ewikcyi żał. Krajewskiey nie o...rczał i nie zawodził wszystkich mogących bydź ...tey rzeczy interessowanemi zastrzega, a jeśliby ...ły już jakie poczynione opisy takowe W. Kra...wska naysolenniey manifestuje i za nieważne ...łasza w jakim zamiarze żądając ninieysze o...wiadczenie przed Sąd Prześwietney kommissyi ...noszące się przez gazetę Kur. Lit. opublikowania z mocy plenipotencyi podpisuję. Stani...w Sidorowicz Adw. Sub. Wileń.*

*Roku 1820 decembra 20 dnia po odwoła... Sądów na dzień 21 praesentium, przed a...mi kommissyi dla urządzenia interessów Ra...iwiłłowskich Naywyższą wolą J-go Impera...skiey Mości. w mieście Wilnie ustanowioney, ...ecnie stawając W. Stanisław Sidorowicz Adwokat subseliow ptu Wileń. te oświadczenie z mocy plenipotencyi, w imieniu W. Karoliny Krajewskiey Assesorowey, ptu W. Karolowi Rongé aptekarzowi w Nieświżu, na herbowym 50 kopieykowym papierze napisane, przez się podpisane, do akt kommissyi ku wpisaniu podał, i poszlinę pieczętne kop. 52½ miedne opłacił i już do ksiąg wpisane świadczę. Aktowy Regent Kom. Radziwił. Józef Doboszyński*

*Takowe oświadczenie do gazet przyjęte bydź może. Jan Woyniłowicz Czł. Kommis. Radziw.*

---

### *P o z e w.*

*ALEXANDER pierwszy Samowładnący całą Rossyą etc. etc. etc.*

*Urodzonym Danielowi Buczyńskiemu b. podkom. teraz prezydentowi gran. Ziem. do przyjęcia aresztu na summę przez ś. p. Michała Pienkowskiego b. sekr. dwor. zawil. na procent oddaną zaś Danieli Pienkowskiey matce tegoż Pieńkowskiego, i dalszym wszystkim jego sukcessorom, z gałęzi płciow mężkiey i żeńskiey idącym, gdzie kolwiek w tym państwie znaydującym się, pozew z aresztem przed Sąd Ziem. Zawil. na kadencyą przyszłą Sto trzykrólską, i następną wyniesiony z powodztwa Starozak. Wulfa i Feygi Hirszowiczow obywatelow i kupcow miasta Swięcian w stosunku do dekretu dylacyynego w wymienionym sądzie 1820 9bra 9 dnia zapadłego i dalszych dowodow oto: dopiero zmarły, na owczas żyjący Michał Pieńkowski, zawinionych żał. z 1818 i 1819 lat zł. 261 nieoddawszy, gdy po zapozwaniu o tę należność, i założeniu względnie obezpieczenia oney aresztu u obżał. prezydenta na summę ewikcyi uległą znaydującą się, żyć przestał, pozniey gdy za adcytowany star. Antoni Możeyko, zrzekł się stopnia spadku a obżał. Buczyński bez sukcesora rozprawy mieć nieżyczył, zatym dellatorowie w myśl dekretu pocytowanego tak obżał. Pieńkowską zmarłego debitora matką jakoteż i dalszych sukcessorow jego gdziekolwiek znaydujących się przez udział krwi do spadku wzmienionego Pieńkowskiego z czasem przypytać się mogących do odpowiedzi onych przypozywają, a niewiedząc o ich przemieszkiwaniu o tém przez Kuryera Lit. awizując, aby do sprawdzenia stopnia sukcessorstwu, a przez ony do odpowiedzi wynikającey niechybnie na rokach oznaczonych w sądzie ziemskim Zawil. jawili się, a z porządku prawa obżał. prezydent, z powodu mienia u siebie pieniędzy w masie znaczney do zmarłego żał. debitora należnych, winieneś areszt poraz trzeci zakładający się przyjąć; i ze skutku tego czyto pod stanność lub niejawienie się sukcessorow z dekretu wyniknąć mającey się summy dla żał. wyliczyć, w czém delatorowie udając się do sądu proszą pod stanność lub niestanność przypozwanych zmarłego Pienikowskiego sukcessorów, areszta u obżał. Buczyńskiego jako utrzymującego ewikcyyny fundusz do nieżyjącego dłużnika należny w terminie rubli sr. 500, zakładającego się aprobowania, summy podług dowodów z procentem i expensami prawnemi na pozwanych dla delatorów sub penis contraven. czy to przez dekret oczywisty lub niestanny sądzić i oną po zmassowaniu w jedno; aby obżał. Prezydent z utrzymującego się kapitału za Pienikowskiego żał. opłacił, pod temiż winami zprzeciwięstwa zobowiązania, dowod we wszystkim dla delatorów przypuścić i to decydować, co z głosu żądanym będzie z wolną poprawą żałoby.*

*Roku 1820 xbra 16 dnia Woźny świadczę iż z tego autentycznego pozwu dwie kopije zgodne, w sprawie staro-zakonnych Wulfa i Teygi Hirszowiczow kupców Swię. przed Sąd Ziem. na kadencyą januaryiną i następną wyniesionego, jedną JW. Danielowi Raczyńskiemu Podkom. i Prezyd. Gran Zawil. oczewisto w mijątku Łyntupach w Zawą podałem, oraz areszt na summę ś. p. Michała Pienikowskiego w ilości r. s. 500 ponowiłem, a zaś*

WJPani Domiceli Pinikowskiey i dalszym sukcessorom zmarłego Pienikowskiego, jako niemającym ziemnych osiadłościów do drzwi izby Sądowey w mieście powiatowym Zwieranach przybiłem, i obwołałem dat ut supra. Jan Grzegorzewski Woźny ptu Zawileysk.

Roku 1820 decembra 16 dnia przed aktami Grodz. Ptu Zawileyskiego stawając JPan Woźny wyżey podpisujący się ninieyszy pozew urzędownie zeznał przyjąłem Ludwik Raximowicz Reg. Grod. Zawiley.

Roku 1820 mca decembra 17 dnia takowy pozew może bydź przyjętym do druku w tym poświadczam. Jan Weryha Pisarz Grodz. Zawiley.

---

2. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładcy całey Rossyi etc. etc. etc.

Pozew przed Sąd Ziem. Słonim. na skutek dekretu tegoż sądu roku teraź. mca 9bra 26 dnia zaszłego, z powództwa Ur. Józefata Lipskiego Sędziego normal. tegoż ptu, Ur. Józefowi Nideckiemu Woyskiemu Sandeckiemu lub jego sukcesorom w prośbach, abyś obżałowany Nidecki lubo żadney części w głowach Ur. Talkowskich i z Kosińskich Olędzkiey aktorstwa w majętności Hołynce w pcie Słonim. nie masz i mieć nie możesz, dla tego i dochodzenia od lat 30 kilku zaniechałeś: na kwestyą ze strony Ur. Kazimierza Wołłowicza b. Podkom. Słonim. w sprawie z żałującym delatorem bezdowodnie jedynie dla zyskania upragnioney przewłoki wniesioną, stanowszy przed sądem Ziem. Słonim. usprawiedliwił się i stan rzeczy w tey mierze okazał.

Roku 1820 xbra 6 dnia, Woźny niżey podpisany zeznaję, iż dwie kopie tego pozwu z autentykiem zgodne z powództwa W. Józefata Lipskiego sędziego normaln Słonim. przed Sąd Ziem. Słonim. na kadencyą następną Trzykrólską Ur. Józefowi Nideckiemu Woyskiemu Sandeckiemu lub jego sukcessorom jako niemającemu osiadłości w Guberniach Lit. i niewiadomo gdzie mieszkającemu do drzwi izb sądowych Ziem. i Grodz. przybiłem, i że trzecia kopia z Urzędowym zaświadczeniem do gazety Kur. Lit. dla trzykrotnego ogłoszenia przez pocztę Słonim. posłana, przez jaki sposób o nastąpić mającey rozprawie zawiadomiłem. Grzegorz Czerechowski Wozny P. S.

Ze ninieyszą kopią pozwu wolno jest przyjąć do druku w Redakcyi gazety Kur. Lit. dla trzykrotnego ogłoszenia, zaświadczam. Dat w Słonimie roku 1820 xbra 6 dnia. Samuel Jeśman Sędzia Ziem. Słonim.

---

## Wezwanie.

1. Massy funduszów i interessów JO. Xiężniczki Jeymości Stefanii Radziwiłłówny jeneralny Prokurator, w interessie teyże massy mając potrzebę pozwać WJP. Józefa Wilhelma Bieczkowskiego do Sądu kommissyi na interessa Radziwiłłowskie od rządu ustanowionego, agitującego się w mieście Wilnie, a niewiedząc i nie mogąc powziąć wiadomości o mieyscu jego mieszkania, według przepisu organizacyi w artykule 37 § 3 dawszy przybić do drzwi sądowych kopiją i zeznać w aktach tegoż Sądu pozew, co na dniu 23 grudnia roku teraźn. 1820 spełniono, przez ninieyszą w gazecie awizacyą wzywa WJP. Bieczkowskiego, ażeby się stawił w Sądzie rzeczonym do rozprawy, w którey żądać będzie Prokurator skassowania pretensyi o czer. zł. 580, extradowania sub paenis pisma na tę pretensyą, z akt elliminowania i expensów prawnych dla massy sądzenia. Michał Zaleski.

2. Massy funduszów i interessów JO. Xiężniczki Jeymości Stefanii Radziwiłłówny jeneralny Prokurator, w interessie teyże Massy mając potrzebę pozwać JP. Jerzego Wąsowicza do Sądu Kommissyi na interessa Radziwiłłowskie od Rządu ustanowionego, agitującego się w mieście Wilnie, a niewiedząc i niemogąc powziąć wiadomości o mieyscu mieszkania jego, według przepisu organizacyi Monarszey w Artykule 37 § 3, dawszy przybić do drzwi sądowych kopiją i zeznać w aktach tegoż sądu pozew, co na dniu 21 grudnia roku teraź. spełniono, przez ninieyszą w gazecie awizacyą wzywa JP. Jerzego Wąsowicza, ażeby się stawił do rozprawy, w którey żądano będzie ze strony massy skasowania pretensyi o 3,000 czer. zł. a zasądzenia na JP. Wąsowicza dla massy zł. 1000 z procentami od r. 1809 czerwca 6, w skutek assekuracyi tegoż czasu przez JP. Jerzego Wąsowicza zestłemu X-ciu Dominikowi Radziwiłłowi wydaney. Michał Zaleski Prokurator massy

---

## Dzierżawa.

1. Litewsko-wileński gubernialny rząd stosownie do nastałey w dniu 21 teraźn. mca xbra rezolucyi, podaje do wiadomości: iż do wzięcia w tuteyszey gubernii przez publiczną licytacyą w izbie skarbowey odbywać się mającą pocztowych stacyy, których tenuta ma się począć od dnia 1 augusta 1821 roku; oprocz naznaczonych w uprzedniey awizacyi dwóch terminów 27 i 29 januaryi następującego roku, zadeterminowany jest trzeci i ostatni termin w mieyscu 1 februar. tegoż roku, dnia 23 apryla; a zatym życzący one licytować raczą jawić się na pomienione termina z dostatecznemi ewikcyami w wzmieniony skarbowey izbie. Dat w Wilnie dnia 22 xbra 1820 roku.

Sowietnik Wincenty Ławrynowicz
Kazimierz Nowicki Sekretarz.
Romuald Zaleski Koll. Regestrator

## Przedaż.

1. Rząd gubernialny wołyński, na skutek rozrządzenia JW. Radzcy Taynego Senatora i kawalera Baranowa, ogłasza: iż na kontraktach kijowskich, w miesiącu styczniu następującego 1821 roku, przedawać się będzie opisana część wsi Milaszna, obywatela Krzyżanowskiego, w powiecie ostrogskim położoney, za dług skarbowy Sroczyńskich, administratorów klucza Taykurskiego, na tey części wsi zabezpieczony.

---

3. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się: iż na zaspokojenie pretensyi mińskiego mieszczanina, Leyzera Lachowskiego postanowiono przedać z publicznego targu w czasie następujących kontraktów, znaydujący się w mieście Minsku drewniany dom mińskiego mieszczanina Symona Lewina, oceniony do 1000 rubli; zatem życzący nabydź takowy dom, zechcą przybydź do tego gubernialnego Rządu na terminy: dnia 4, 7 i 10 mca marca następującego 1821 r. Dnia 8 grudnia 1820 roku.

Mińskiego Gubernialnego Rządu Sekretarz, radca tytularny Felicyan Arcimowicz.

---

## Wyjeżdża za granicę.

2. Do królestwa pruskiego i Saxonii wileński mieszczanin Boruch Chaimowicz Somach na miesięcy sześć.